

PREPAREREN KUN JE LEREN

Vogels, vlinders of een aaibaar eekhoorntje: opgezette dieren zijn populair in interieurs. Het prepareren is een ambacht waarvoor een heuse vergunning nodig is. 'Als je erop let, liggen in de stad overal dode dieren.'

De kunst van het opzetten van dieren – prepareren – mag eeuwenoud zijn, zelden was het zo in de mode als nu. Sla een woonblad open en zie hoe in elk interieur met goede bedoelingen wel een opgeprikte vlinder of kever hangt. Enthousiastelingen doen er een schepje bovenop met hertenkoppen of papegaaien op een stokje en de echte liefhebbers zetten een flamingo naast de eettafel.

In horeca-interieurs worden opgezette dieren al wat langer toegepast: de opgezette vos achter de smoezelige ramen van Café 't Vossie in de Antillenstraat staat er sinds jaar en dag. Recenter zijn preparaten ook omarmd door hippe horeca: stolpen met blauwe vlinders bij Aziatisch restaurant Woo Bros, een

hertenkop bij Bar Paul en een pythonskelet bij Chow. Hip dus. En wat hip is, is te koop bij Hutspot – het hipsterwarenhuis met vestigingen op de Van Woustraat en de Rozengracht.

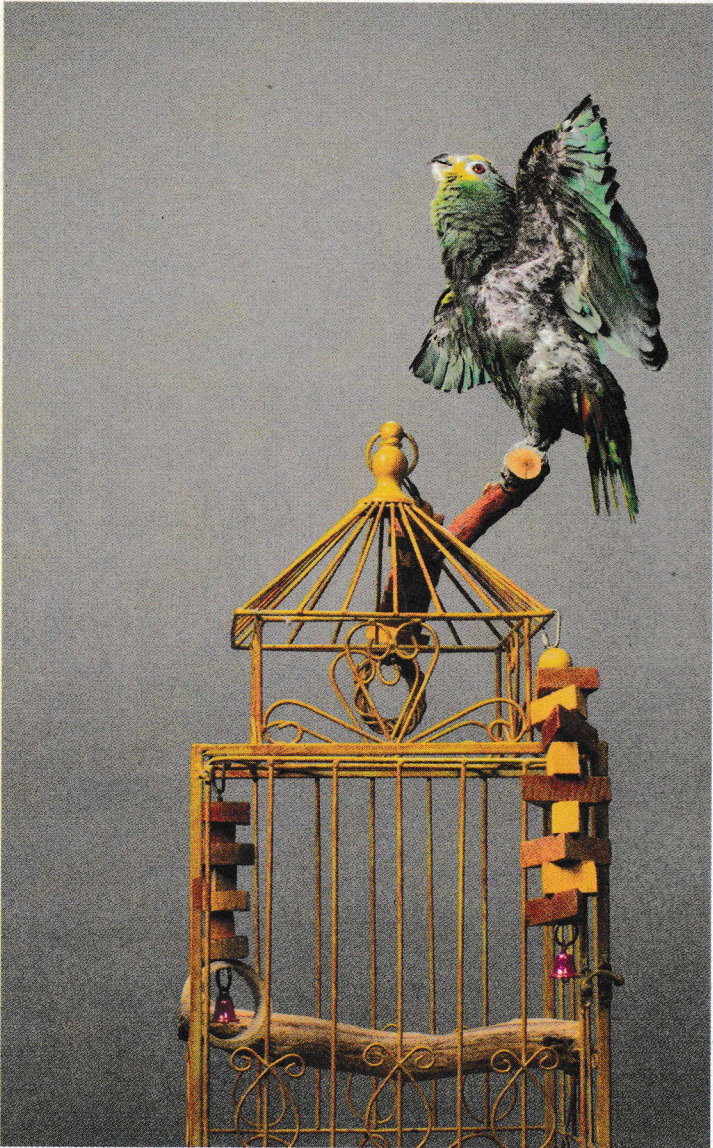
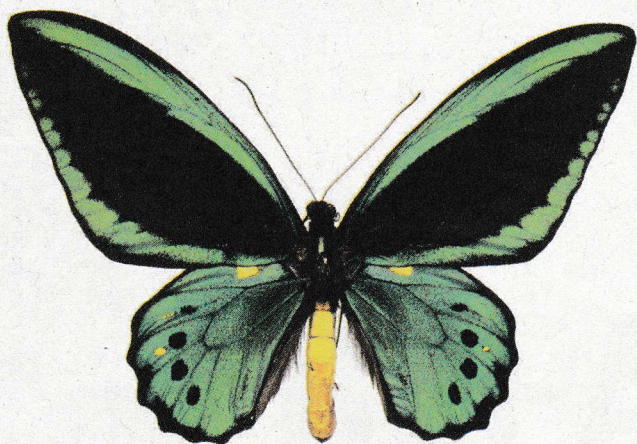
Direct bij binnenkomst in de winkel op de Rozengracht staat de bezoeker oog in oog met een pauw. Hij kijkt fier uit op vintage kastjes waarin modieuze brillen en horloges zijn uitgestald en het koffiehoekje vol mensen die diezelfde modieuze brillen en horloges dragen.

Had het dier ooit kunnen vermoeden dat het in het gezelschap van een donzig, maar dood kuikentje en een angstaanjagende tarantula zou belanden, met een prijskaartje (2100 euro) om zijn nek en een wand vol vlin-

ders in lijstjes achter zich? Tussen de zeesterren onder stolpen, opgeprikte torren en een verzameling tropische vogels met ogen van glas? Het opvallendste vlindertje is klein van stuk en knalgeel. 'Phoebis argante' heet hij in het Latijn en hij kost 45 euro. Uitgefladderd, maar voor altijd gevangen in z'n schoonheid.

Verantwoordelijk voor deze fascinerende uitstalling is Mario Molina Espeleta (44) van webwinkel Taxidermy.nl. De prangendste vraag: waar duikelt u die dieren op? Espeleta: "Opduikelen is niet het goede woord. We kopen ze bij leveranciers. De vlinders komen bijvoorbeeld van kwekerijen in Azië of Afrika. Een deel daarvan is bestemd voor vlindertuinen zoals die in Artis; een ander

deel is voor decoratieve doeleinden. Zo gaat het ook met kevers. Die worden ergens in Azië gekweekt, in verftonnetjes. In die tonnetjes gooien ze plantaardig afval, waardoor een humuslaag ontstaat. De eitjes worden daarin gelegd en dan krijg je larven, soms zo groot als een mensenhand. Eng? Veel mensen vinden van wel. Ik vind ze vooral heel mooi. En ze doen niemand kwaad. Ze zijn besterker, maar kunnen niet bijten. In Azië worden ze ook wel als huisdier gehouden. Net als vlinders zijn ze opgezet heel populair."

Bloedspettters

Maar na de dood – en vóór het eeuwige leven als opgezet dier – moet het nodige gebeuren. Om een dier te prepareren is vakmanschap geboden. Net als Espeleta volgde Arianne van den Berg van preparateur Vacht en Veren een cursus om erkend preparateur te worden. In haar appartement in de Staatsliedenbuurt geeft ze workshops en zet ze zelf dieren op. Een echte atelierruimte ontbreekt, dus doet de keuken dienst als zodanig – samen met de studeerkamer, waar een open-geslagen krant en een snijplank bloedspettters van het bureau moeten houden.

Uit de vriezer heeft Van den Berg zojuist twee meerkoeten gehaald. Terwijl die liggen te ontdooien in witte bakken op het aanrecht, vertelt ze hoe ze eraan komt. "Gevonden. Als je erop let, liggen in de stad overal dode dieren. Meestal in de goot. Aangereden. Als ik langs een dood dier fiets, stop ik even om hem snel in een plastic zak in mijn fietstas te stoppen." Even is het stil. "Ja, mensen die het zien, kijken misschien wel even op. Maar bijna niemand ziet het. Het gaat heel snel. De lente is de beste tijd om dieren te vinden. Dan komen ze net kwetsbaar uit de winter. Vogels zijn dan ook het mooist: vet, vrij en met hun mooiste kleed."

Vandaag leert ze de prepareerbeginselen aan Isaac Wopereis (17), die nog één jaar op de middelbare school te gaan heeft om te bedenken wat hij wil studeren. Hij twijfelt tussen architectuur en biologie en die laatste optie heeft hem hier gebracht: een verkennend dagje dieren snijden. Als voor hem op het bureau een ontdooide meerkoet wordt neergelegd, slikt hij even. Een indringende geur van stilstaand water op een warme zomerdag vult de kleine ruimte. "Ja, meerkoeten stinken altijd een beetje," zegt Van den Berg lachend. "Deze kon nog net. Ik hoop alleen dat hij niet te kapot is. Z'n schedeltje is namelijk helemaal verbrijzeld – aangereden door een auto, waarschijnlijk. In dat geval is het een goede oefenvogel."

Wopereis krijgt een doktersmesje aange-

reikt, slikt nog een keer en volgt dan de instructies op die hij van Van den Berg krijgt. "Je moet even naar het vel zoeken. Dan kun je het mesje daar zo in zetten." Enig wroeten later – de geur nog iets sterker aanwezig – ligt het buikje van de meerkoet open. Wopereis schuift zijn bureaustoel een stukje naar achteren. Wopereis: "Volgens mij heb ik een darm geraakt." Van den Berg: "Ja, het is niet voor watjes hè."

Wopereis is stil. "Vind je het nog leuk, Isaac?" vraagt Van den Berg. "Heel leuk," antwoordt hij. Met minutieuze precisie wrikt, steekt en snijdt hij even later met het mesje om de oogbal. Van den Berg: "Hij zou er zo uit moeten ploppen." Dan raakt Wopereis het oog en deinst hij verschrikt terug. Maar als hij even later het hartje in z'n hand heeft, ontsteekt toch het prille biologenvuur in hem. "Zo klein en toch zo perfect."

Het mag dan wat provisorisch klinken, Vacht en Veren heeft alles goed geregeld. Zoals gezegd is Van den Berg erkend preparateur en voor alle dieren die ze vindt, haalt ze bij het politiebureau direct een Vervoersverklaring dood dier op. Met die vergunning in bezit moet het dier binnen drie dagen bij een vergunninghoudende preparateur zijn (in dit geval zichzelf), die hem vervolgens mag opzetten. De preparateur mag geen kosten rekenen voor het dier – daarmee mag wettelijk geen handel worden gedreven – maar slechts voor het prepareren. Van den Berg: "Vaak kennen agenten de procedure niet. Dan moet ik ze

uitleggen hoe het werkt en welk formulier ik nodig heb. Dat is niet erg hoor, het is gewoon niet algemeen bekend."

Lastiger ligt het bij uitheemse diersoorten. Espeleta: "Daar komt een hele papierwinkel bij kijken, omdat je dan met internationale wetgeving te maken hebt. Maar in Nederland is het ook al een gedoe. Bijna alle dieren – ratten en duiven uitgezonderd – zijn beschermd. Een dier mag natuurlijk nooit gedood worden om hem te prepareren. Een natuurlijke dood is een basisvoorwaarde."

Legendarisch nijlpaard

Ondertussen is het meerkoetenbuikje leeg. De ingewanden gaan in een zakje en wat rest zijn het vel, de veren, de kop en de pootjes. Het is moeilijk te geloven dat dit droeve hoopje veren ooit een vogel was die in een Amsterdamse gracht dobberde. Wopereis heeft de smaak inmiddels te pakken en lijkt de stank te zijn vergeten. Van den Berg: "Misschien dat het in het begin even vies is, maar daarna wint de fascinatie het altijd."

Bij het NK Prepareren won Van den Berg vorig jaar de derde prijs in de categorie 'Kleine zoogdieren' met een in Amsterdam gevonden steenmarter. De Johan Cruijff van het prepareren is Maurice Bouten, die uit een roemruchte preparateursfamilie in Venlo komt. Hem was de eer toebedeeld het legendarische nijlpaard Tanja uit Artis op te zetten, waarvan alleen de huid al tweehonderd kilo woog.

In de woonkamer van Van den Berg is een hoek ingeruimd voor opgezette dieren. Er staat een fazant, er hangt een meeuw en vooraan staat een eekhoortje. Stokstijf. Het dartele is eruit, maar aan aaibaarheid heeft hij niks ingeboet. Integendeel: een dode eekhoorn is makkelijker te aaien dan een levende en bovendien beter te bekijken. In die zin is het opzetten van een dier een ode aan de esthetiek ervan. Een opgezette krokodil in de ogen kijken is zonder gevaar, hetzelfde doen bij een levend exemplaar vrijwel zeker het laatste wat u doet.

"Zie je hoe mooi die staart is?" vraagt Van den Berg. Liefkozend haalt ze haar vingers door de vacht. "Prepareren is een ambacht, handwerk, maar de achterliggende gedachte is het respect voor de natuur en de schoonheid daarvan." Dan draait ineens het enige levende dier in huis zich om: poes Gregor. Zonder de vraag af te wachten, zegt Van den Berg: "Eerst leek het me luguber om hem op te zetten als hij dood is. Maar de laatste tijd twijfel ik." Alsof hij hoort wat er gezegd wordt, gaan Gregors ogen even open. Echte ogen zijn het, niet van glas. Nog niet. ■

Opgezette dieren

- The Wunderkammer, pop-up shop van 10-19 oktober, Herengracht 366, www.thewunderkammer.eu
- Hutspot, Rozengracht 204 & Van Woustraat 2, www.hutspotamsterdam.com
- Luxury by Nature, Diemerparklaan 52, www.luxurybynature.nl
- The Otherist, Leliegracht 6, www.otherist.com
- Vacht en Veren, www.vachtenveren.nl
- Taxidermy, www.detaxidermyshop.nl
- Concrete Matter, Haarlemmerdijk 127, www.concrete-matter.com